

Vergaderjaar 2003–2004

29 200 IV

Vaststelling van de begrotingsstaat van Koninkrijksrelaties (IV) voor het jaar 2004

Nr. 2

MEMORIE VAN TOELICHTING

Inhoudsopgave	blz.
A. Artikelsgewijze toelichting bij het begrotingswetsvoorstel	2
B. Begrotingstoelichting	3
1. Leeswijzer	3
2. Het beleid	6
2.1. De beleidsagenda	6
2.2. De artikelen	10
1: Waarborgfunctie	10
2: Bevorderen autonomie Koninkrijkspartners	17
3: Nominaal en onvoorzien	31
3. De verdiepingsbijlage	32
4. Moties en toezeggingen	38

A. ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING BIJ HET BEGROTINGS- WETSVORSTEL

Wetsartikel 1 (uitgaven/verplichtingen en ontvangsten)

De begrotingsstaten die onderdeel uitmaken van de Rijksbegroting, worden op grond van artikel 1, derde lid, van de Comptabiliteitswet elk afzonderlijk bij de wet vastgesteld. Het onderhavige wetsvoorstel strekt ertoe om de begrotingsstaat van Koninkrijksrelaties (IV) voor het jaar 2004 vast te stellen.

Alle voor dit jaar vastgestelde begrotingswetten tezamen vormen de Rijksbegroting voor het jaar 2004. Een toelichting bij de Rijksbegroting als geheel is opgenomen in de Miljoenennota 2004.

Met de vaststelling van dit wetsartikel worden de uitgaven, verplichtingen en de ontvangsten voor het jaar 2004 vastgesteld. De in de begroting opgenomen begrotingsartikelen worden in onderdeel B van deze memorie van toelichting toegelicht (de zgn. begrotingstoelichting).

De Minister voor Bestuurlijke Vernieuwing en Koninkrijksrelaties,
Th. C. de Graaf

De Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,
J. W. Remkes

Het advies van de Raad van State wordt niet openbaar gemaakt op grond van het bepaalde in artikel 25a, derde lid, onder b, van de Wet op de Raad van State.

B. BEGROTINGSTOELICHTING

1. LEESWIJZER

Inhoud begroting 2004

In de begroting voor 2004 van Koninkrijksrelaties staat het beleid centraal. Dit komt in het bijzonder tot uitdrukking in de paragraaf *Het beleid*, alwaar antwoorden worden gegeven op de vragen: *Wat willen we bereiken? Wat gaan we daarvoor doen?* en *Wat mag dat kosten?*

Deze begroting bestaat uit de volgende onderdelen:

Opbouw begroting 2004

A. Artikelsgewijze toelichting bij de wetsartikelen

B. Begrotingstoelichting

1. Leeswijzer
2. Het beleid
 - 2.1 De beleidsagenda
 - 2.2 De artikelen
3. De verdiepingsbijlage
4. De bijlage moties en toezeggingen

Het beleid

De kern van een VBTB-begroting is gelegen in de beleidsagenda, het beleidsprogramma en de artikelen (beleids- en niet-beleidsartikelen). Per artikel is naast informatie over de geraamde uitgaven (*Wat mag dat kosten?*) met name ook informatie opgenomen over het voorgenomen beleid; te weten de te realiseren doelen en doelstellingen (*Wat willen we bereiken?*) en de daartoe beoogde activiteiten en prestaties (*Wat gaan we daarvoor doen?*)

De beleidsagenda

In de beleidsagenda worden themagewijs de beleidsprioriteiten van het Kabinet Balkenende II op de BZK-beleidsterreinen gepresenteerd. In een aparte tabel wordt de budgettaire doorwerking van mutaties samenhangende met de beleidsprioriteiten voor de periode 2004–2008 weergegeven. In de Miljoenennota en in de apart uitgebrachte publicatie over het Beleidsprogramma kabinet Balkenende II is meer te lezen over de beleidsprioriteiten uit het Hoofdlijnenakkoord: *Meedoen, meer werk, minder regels*.

De artikelen

De begroting 2004 van Koninkrijksrelaties bevat 2 beleidsartikelen en één niet-beleidsartikel. Het onderstaande schema geeft de opbouw van de beleidsartikelen weer. Deze opbouw wordt niet gehanteerd voor het niet-beleidsartikel.

1. Algemene beleidsdoelstelling
 2. Nader geoperationaliseerde doelstellingen
 3. Tabel Budgettaire gevolgen van beleid
 4. Budgetflexibiliteit
 5. Veronderstellingen in effectbereiking, doelmatigheid en raming
 6. Groei-paragraaf implementatie VBTB
-

De bedrijfsvoering

In de bedrijfsvoeringsparagraaf van het jaarverslag over 2002 is een integraal beeld geschetst van de wijze waarop de kwaliteit van de bedrijfsvoering bij Koninkrijksrelaties wordt gewaarborgd. Voor 2004 zijn er geen specifieke bedrijfsvoeringsthema's, die aan de orde zullen zijn. De wijziging(en) in de hoofdstructuur van BZK en de voorgenomen reorganisatie van de staffuncties binnen het departement, ofwel het project «*Leeuwensprong*» is ondergebracht in bedrijfsvoeringsparagraaf behorende bij de begroting van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (VII). Voor de begroting Koninkrijksrelaties 2004 zal er dus geen bedrijfsvoeringsparagraaf worden opgenomen.

De verdiepingsbijlage

In de verdiepingsbijlage wordt (in de vorm van tabellen) gedetailleerd weergegeven hoe de meerjarenramingen zijn opgebouwd sinds de vorige ontwerp-begroting.

De bijlage moties en toezeggingen

In de begroting is een bijlage opgenomen met moties en toezeggingen aan de Tweede Kamer. Per motie en toezegging wordt aangegeven wat de stand van zaken is met betrekking tot de uitvoering ervan.

Toedeling apparaatsbudgetten & flexibiliteit apparaatsuitgaven

Bij de formulering van de beleidsartikelen van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties is conform de VBTB-gedachte het beleid leidend geweest en niet de organisatorische indeling van het ministerie. Bij de toedeling van de apparaatsbudgetten zijn de volgende uitgangspunten gehanteerd:

Het apparaatsbudget van een directie is toebedeeld aan het beleidsartikel waartoe ook de operationele doelen van de directie behoren (indien van een directie de operationele doelen verdeeld zijn over meerdere artikelen is het apparaatsbudget geplaatst onder het artikel met het grootste budgettaire beslag).

Een toelichting op (de flexibiliteit van) de apparaatsuitgaven wordt gegeven in de leeswijzer van de begroting van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (VII).

Algemene groeiparagraaf VBTB

Per beleidsartikel zijn «groeiparagrafen» opgenomen. Bedoeling van deze paragrafen is om te komen tot een nadere uitwerking van de doelstellingen en de bijbehorende prestatiegegevens. Dat past in het «groeimodel» van VBTB. In de leeswijzer van de begroting van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (VII) wordt de invulling van de rijksbegrotingsvoorschriften en van de (VBTB-)groeiparagraaf nog verder toegelicht.

2. HET BELEID

2.1 De beleidsagenda

Inleiding

De Nederlandse Antillen en Aruba zijn autonome landen binnen het Koninkrijk. Op grond van in het Statuut vastgelegde uitgangspunten draagt Nederland bij aan het waarborgen van de rechtszekerheid en de mensenrechten. Het beleid is er op gericht om de landen binnen het koninkrijksverband in staat te stellen zoveel mogelijk problemen zelf op te lossen. Nederland stelt middelen ter beschikking aan de Nederlandse Antillen en Aruba om de landen te ondersteunen bij de versterking van een aantal benoemde elementaire overheidsfuncties. Dit laat onverlet dat de verantwoordelijkheid voor deze functies bij de landen zelf ligt. Daar waar de problemen de landsgrenzen overschrijden of daar waar de landen een minimum niveau van overheidszorg niet kunnen waarmaken, zal Nederland nadrukkelijk de samenwerking met de landen zoeken. Samenwerking op koninkrijksniveau die voor geen van de landen vrijblijvend kan zijn.

Nederland streeft naar een staatkundige structuur, die meer recht doet aan de eigen mogelijkheden en verantwoordelijkheden van de afzonderlijke eilanden. Het doel is de verbetering van de kwaliteit van het bestuur van het land en de afzonderlijke eilanden. Hiertoe zal in samenspraak met het land de Nederlandse Antillen en de afzonderlijke eilanden via een gezamenlijke werkgroep worden gezocht naar wegen die leiden naar dit doel.

Naast aanpassing van de staatkundige structuur kunnen inhoudelijke verbeteringen worden gebracht in de verhouding tussen het land en de eilandgebieden door de instelling van een Ontwikkelingsfonds (advies werkgroep Wijers), vernieuwing van de financiële verhoudingen tussen de eilandgebieden en het verbeteren van het financieel beheer van de eilandgebieden (advies commissie Havermans). Voor de uitvoering van het NGO-beleid in de Nederlandse Antillen is al gekozen voor een structuur die uitgaat van het formuleren van de beleidsbehoefte op het niveau van de eilanden, via de zogenaamde eilandelijke platforms. In 2004 zal deze structuur volledig operationeel zijn.

Naast de hiervoor genoemde werkgroep zal een werkgroep van de drie landen worden ingesteld om de relatie van de Nederlandse Antillen en Aruba met de Europese Unie in kaart te brengen. Deze werkgroep moet de basis bieden voor besluitvorming op korte termijn over een eventuele verandering in de status van één of beide landen ten opzichte van de Europese Unie.

In 2004 is het vijftig jaar geleden dat het Statuut voor het Koninkrijk tot stand kwam. Met name de verdere integratie binnen de Europese Unie, het toegenomen personenverkeer en het bestrijden van criminaliteit en terrorisme, nopen ertoe te bezien of het Statuut nog voldoende basis biedt voor de oplossing van de problemen van het Koninkrijk. Het jubileum van het Statuut is een goede gelegenheid om te onderzoeken voor welke onderwerpen het Statuut door de tijd is achterhaald en aanpassing behoeft. Het voornemen bestaat een gemengde Commissie bestaande uit vertegenwoordigers van de Nederlandse Antillen, Aruba en Nederland te belasten met de evaluatie van het Statuut. De Commissie zal, na besluitvorming in de Rijksministerraad, medio 2004 dienen te worden ingesteld.

De resultaten van de genoemde werkgroepen zullen uitgangspunten voor de Commissie bieden.

De integratie van een deel van de groep Antilliaanse jongeren in Nederland verloopt moeizaam, waardoor deze groep in Nederland marginaliseert en soms criminaliseert. Het verbeteren van het perspectief op een goede toekomst op de Antillen is de verantwoordelijkheid van de Antilliaanse overheid. Nederland heeft vanaf september 2000 het Antilliaanse onderwijs-, jeugd- en werkgelegenheidsbeleid een tijdelijke beleidsimpuls gegeven door bij te dragen aan het Urgentieprogramma Jeugd en Jongeren (UJJ). Hiervoor heeft Nederland totaal € 19,4 miljoen beschikbaar gesteld tot september 2002. Aangezien een substantieel aantal projecten thans nog in voorbereiding is en het onduidelijk is hoe de Antillen de lopende projecten een vervolg zullen geven in het Antilliaanse jeugdbeleid en financieel zullen verankeren, zal het geld langer dan de afgesproken einddatum (2002) beschikbaar worden gesteld, met als einddatum het jaar 2005.

De begroting 2004 oogt anders dan de begroting van voorgaande jaren. Dit wordt veroorzaakt door de inspanning die is geleverd om de begroting van Koninkrijksrelaties meer VBTB-proof te maken. Meer aandacht is besteed aan het definiëren van de maatschappelijke effecten van beleid, het selecteren van passende prestatie-indicatoren en het kwantificeren van output-doelstellingen. In overzichtelijke tabellen heeft dit een plek gekregen.

VBTB is meer dan een vorm voor het presenteren van beleid. Het houdt betrokkenen, door de vragen die worden gesteld, scherp op de inhoud van het beleid en ook de verdeling van verantwoordelijkheden, wat een belangrijke factor is voor de afrekenbaarheid op resultaten van beleid, komt pregnant naar voren.

Cijferoverzicht Beleidsagenda

Opbouw uitgaven (in € 1 000)						
TOTAAL BEGROTING	2003	2004	2004	2006	2007	2008
Stand ontwerp-begroting 2003:	137 648	137 349	137 222	137 189	137 189	
1e suppletore begroting 2004	22 059	1 792	1 790	1 788	1 788	
1. Taakstelling arbeidsmarkt- en informatiebeleid	–	–	–	– 5 000	– 5 000	
2. Additionele taakstelling efficiency		– 183	– 366	– 549	– 915	
3. Structurele financiering Kustwacht	10 941	4 082	4 445	4 592	4 591	
Stand ontwerp-begroting 2004:	170 648	143 040	143 091	138 020	137 653	137 653

Toelichting:

Taakstellingen arbeidsmarkt- en informatiebeleid en de additionele efficiencytaakstellingen vloeien voort uit het Hoofdlijnenakkoord. Als gevolg van een wijziging in de aansturingsstructuur van de kustwacht in 2003 vindt structurele financiering van de exploitatie- en investerings-uitgaven via de begroting van Koninkrijksrelaties plaats.

I. Waarborgfunctie

Evenals in Nederland is ook de aanpak van criminaliteit in de Nederlandse Antillen en Aruba een belangrijk thema. De zorg voor een adequate rechtshandhaving is primair de verantwoordelijkheid van de landen zelf. In toenemende mate is er echter sprake van problematiek die de landsgrenzen overstijgt. De inzet vanuit hoofdstuk IV heeft met name ten doel de Nederlandse Antillen en Aruba in staat te stellen de voorwaarden te realiseren voor de aanpak van grensoverschrijdende criminaliteit en terrorisme door middel van het versterken van de rechtshandavingsinstituties. Voorts wordt vanuit hoofdstuk IV de gezamenlijke aanpak van de problematiek door de drie landen van het Koninkrijk ondersteund, zoals die met name is vormgegeven in het rechersamenwerkingsteam en de Kustwacht.

Met de ministers van Justitie van Aruba en van de Nederlandse Antillen zijn begin 2003 afspraken gemaakt om programma's rechtshandhaving op te stellen. In de programma's zal de versterking van de rechtshandavingsinstituties een centrale rol hebben. Gezamenlijk te benoemen thema's op het terrein van de rechtshandhaving (grensbewaking, grensoverschrijdende criminaliteit en terrorisme) vormen de inhoudelijke uitgangspunten voor de programma's. Het voornemen van de Nederlandse regering is dit beleid door te zetten in overleg met het nieuwe kabinet dat onlangs op de Nederlandse Antillen is aangetreden.

II. Bevorderen autonomie Koninkrijkspartners

Het samenwerkingsbeleid is gericht op het bevorderen van een duurzame economische en sociale ontwikkeling van de Koninkrijkspartners. De samenwerking vindt plaats via meerjarige programma's. Door het beheer te laten uitvoeren door een onafhankelijk ontwikkelingsfonds, wil Nederland de effectiviteit van de samenwerking en de doelmatigheid van het beheer verder verhogen. In Aruba is deze stap al gezet, het streven is om ook het beheer van de samenwerkingsmiddelen voor de Nederlandse Antillen op een dergelijke wijze op afstand te plaatsen. Daarbij zal de beleidsformulering worden gedecentraliseerd naar het eilandniveau. De resultaten van de meerjarige programma's moeten meetbaar zijn. Nederland stelt dit als voorwaarde voor financiering.

Binnen de ontwikkelingssamenwerking streeft Nederland in de eerste plaats naar een verbetering van de kwaliteit van het bestuur op de Nederlandse Antillen en Aruba; *good governance* wordt enerzijds gezien als voorwaarde voor een duurzame economische en sociale ontwikkeling, maar is ook een doel op zich. Het gaat hier om diverse aspecten van het overheidsfunctioneren, zoals transparantie, integriteit, checks and balances en financieel beheer. Een andere belangrijke sector is onderwijs: het onderwijssysteem op de Nederlandse Antillen en Aruba moet beter aansluiten op de onderwijsbehoefte en de arbeidsmarkt. Hierbij zou de aandacht in het bijzonder gericht moeten zijn op de kansarme groepen in de samenleving. De Antilliaanse en Arubaanse overheid hebben een faciliterende rol als het gaat om economische ontwikkeling: het gaat erom dat een gunstig investeringsklimaat wordt gecreëerd. Hier zal het programma duurzame economische ontwikkeling zich met name op moeten richten. Dit betekent onder meer de bevordering van de samenwerking en verbetering van de overheidsfinanciën. Ook aandacht voor het milieu maakt hiervan deel uit; voor de ontwikkeling van de toerismesector is een schoner milieu een belangrijke voorwaarde. Nederland wil tevens een bijdrage leveren aan de sociale ontwikkeling van de Koninkrijks-

partners via de ondersteuning van maatschappelijke organisaties (de NGO's).

2.2 De artikelen

BELEIDSARTIKEL 1: Waarborgfunctie

1. Algemene beleidsdoelstelling

Bijdragen aan het waarborgen van de rechtszekerheid en de mensenrechten op de Nederlandse Antillen en Aruba

De landen van het Koninkrijk dienen op grond van artikel 43 van het Statuut voor het Koninkrijk der Nederlanden zorg te dragen voor de verwezenlijking van de fundamentele menselijke rechten en vrijheden, de rechtszekerheid en de deugdelijkheid van bestuur. Het waarborgen daarvan is een aangelegenheid van het Koninkrijk. De minister voor BVK is in Nederland als eerste aanspreekbaar op de waarborgfunctie. Door ondersteuning en samenwerking op het terrein van de rechtshandhaving en deugdelijkheid van bestuur wil Nederland voorkomen dat de landen onvoldoende scores op hun statutaire zorgplicht voor rechtszekerheid en mensenrechten. Op basis van artikel 36 en 38 van het Statuut (samenwerking en gemeenschappelijke regelingen) wordt hieraan vorm gegeven.

Een goed functionerende rechtshandavingsketen en een deugdelijk bestuur zijn voorwaarden voor de democratische rechtstaat. Burgers in de Nederlandse Antillen en Aruba hebben recht op een goed functionerend bestuur en rechtshandhavingapparaat. Verondersteld wordt dat een goed functionerende rechtshandavingsketen in positieve zin bijdraagt aan de maatschappelijke veiligheid. Voorts zijn een goede rechtshandhaving en deugdelijk bestuur cruciaal voor een verantwoorde sociaal economische ontwikkeling. De doelstellingen en instrumenten met betrekking tot de deugdelijkheid van bestuur zijn ondergebracht bij artikel 2 van de begroting.

Aangrijpingspunten voor het versterken van de rechtshandavingsketen in de Nederlandse Antillen en Aruba zijn een aantal inhoudelijk thema's: grensoverschrijdende criminaliteit (bijv. drugscriminaliteit, wapen- en mensensmokkel, witwassen), terrorisme en grensbewaking. De aanpak van deze thema's is een belang van de drie landen gezamenlijk. Naast de minister van Justitie zijn hierbij in Nederland ook de ministers van Financiën, van Defensie en van Buitenlandse Zaken betrokken die ieder een eigen verantwoordelijkheid hebben op het terrein van de rechtshandhaving. De minister voor BVK is verantwoordelijk voor de coördinatie van het Nederlandse beleid. Hij stelt middelen uit Hoofdstuk IV beschikbaar aan de Nederlandse Antillen en Aruba voor het realiseren van de voorwaarden voor het handhaven van de rechtsorde door de landen zelf. Voorts worden middelen beschikbaar gesteld voor samenwerking met Nederland op het gebied van grensoverschrijdende en georganiseerde criminaliteit. Deze voorwaarden betreffen met name het opbouwen en versterken van de rechtshandavingsinstituties («institution building») en financiering van projecten in dat kader.

Operationele doelstelling	Start	(verwacht) Einde	Onderwerp
01.01 – Het waarborgen van een adequaat niveau van rechtshandhaving	01/05/2003 01/03/2003 01/01/2006 01/06/2006	01/12/2003 01/12/2004 01/01/2006 01/12/2006	Probleemanalyse rechtshandhaving Evaluatie Statuut (koninkrijksrelaties) Recherchesamenwerkingsteam Kustwacht NA & A

2. Operationele doelstellingen en prestatiegegevens

Operationele doelstelling 1: het waarborgen van een adequaat niveau van rechtshandhaving

Wat willen we bereiken en waarom?

De afgelopen jaren is de aandacht van de regeringen van de drie landen in toenemende mate gericht op het verzekeren van een adequaat niveau van rechtshandhaving. Een belangrijke reden hiervoor is de toenemende zichtbaarheid van drugsgerelateerde criminaliteit in de landen. Ook mondiale ontwikkelingen zoals de bestrijding van internationaal terrorisme en het bestrijden van witwassen vergen bijzondere aandacht van de regeringen.

Het gewenste niveau van rechtshandhaving kan worden bereikt door een inzet van de minister voor BVK op drie aandachtsgebieden:

- te bewerkstelligen dat de rechtshandavingsinstituties in de Nederlandse Antillen en Aruba in voldoende mate in staat zijn hun taken uit te voeren;
- de instandhouding van het recherchesamenwerkingsteam en de Kustwacht;
- het bevorderen van de samenwerking tussen de opsporingsdiensten van de drie landen van het Koninkrijk.

Om te voorkomen dat op enig moment ingrijpen gewenst is op basis van de waarborgtaak is de aandacht gericht op het instandhouden en versterken van de rechtshandavingsinstituties in de landen. Door de ondersteuning van de Rechterlijke Macht en met het programma Rechtshandhaving wordt hieraan invulling gegeven. Het tweede aandachtsgebied voor BVK is de ondersteuning en instandhouding van structurele samenwerkingsverbanden; het betreft hier met name het recherchesamenwerkingsteam (RST) en de Kustwacht voor de Nederlandse Antillen en Aruba.

De inhoud van de werkzaamheden van deze samenwerkingsverbanden valt onder verantwoordelijkheid van het lokale gezag. Afspraken inzake gemeenschappelijke justitiële aangelegenheden binnen het Koninkrijk – voor zover daarbij de belangen van meer dan één land gemoeid zijn – behoren tot de verantwoordelijkheid van de ministers van Justitie van de drie landen. Vanuit zijn betrokkenheid bij het instandhouden en versterken van de rechtshandavingsinstituties is de minister voor BVK hierbij vanzelfsprekend een belangrijke medespeler.

De twee aandachtsgebieden van het beleid kunnen niet los van elkaar worden gezien. Enerzijds functioneren het RST en de Kustwacht binnen de rechtshandavingsketen in de Nederlandse Antillen en Aruba. Anderzijds

leiden de omvang van de grensoverschrijdende criminaliteit en het internationale terrorisme tot een toenemende noodzaak om samen te werken. Voorts beïnvloeden de activiteiten van de verschillende schakels in de keten elkaar.

Het derde aandachtgebied hangt nauw samen met de twee andere gebieden. Bij de ondersteuning en versterking van de rechtshandavingsinstituties is bevorderen van de samenwerking tussen de opsporingsdiensten van de drie landen dit een belangrijk aandachtspunt. Ook voor de Kustwacht en het RST is de samenwerking een belangrijk thema.

De middelen uit hoofdstuk IV zullen met name worden ingezet ten behoeve van de thema's grensoverschrijdende criminaliteit (bijv. drugscriminaliteit, wapen- en mensensmokkel, witwassen), terrorisme en grensbewaking.

Samenvattend wil Nederland dat de rechtshandavingsketen in de Nederlandse Antillen en Aruba in staat is de rechtsorde op de genoemde thema's te handhaven. Voorts wil Nederland dat de Kustwacht en het RST in staat zijn hieraan een bijdrage te leveren op hun specifieke aandachtsgebieden.

Wat gaan we daarvoor doen?

De ondersteuning en samenwerking op het terrein van de rechtshandhaving berust op vier peilers:

– **Samenwerkingsprogramma's rechtshandhaving**

Op basis van de afspraken die heeft de minister van BZK met de regeringen van de Nederlandse Antillen en Aruba in februari 2003 heeft gemaakt zijn in 2003 samenwerkingsprogramma's Rechtshandhaving voor de Nederlandse Antillen en Aruba opgesteld. Inzet is dat met ingang van 2004 de programma's worden uitgevoerd. Aan de hand van de hiervoor genoemde thema's vormen de programma's het kader voor de versterking van de rechtshandavingsketen in de landen. Evenals aan de overige samenwerkingsprogramma's heeft Nederland aan de programma's rechtshandhaving een aantal procesmatige vereisten gesteld. Zo is het van belang dat in de programma's meetbare resultaten worden genoemd, waarbij de nul- en streefwaarden helder zijn geformuleerd. Alleen dan kan Nederland de effectiviteit van de programma's beoordelen en de inzet van Nederlandse belastingmiddelen verantwoorden. Binnen de programma's is rekening gehouden met het verkrijgen van gegevens om de meetbaarheid te bevorderen.

Het programma Rechtshandhaving van Aruba zal worden gefinancierd via het Fondo Desaroyo Aruba (FDA). Het voornemen is om het programma Rechtshandhaving voor de Nederlandse Antillen op termijn te financieren via het op te richten ontwikkelingsfonds.

– **Ondersteuning Rechterlijke Macht**

Nederland draagt bij aan een adequaat niveau van rechtspraak door personele bijstand te leveren aan het Gemeenschappelijke Hof van de Nederlandse Antillen en Aruba en aan het Openbaar Ministerie van beide landen. De bijstand bestaat uit de detachering van uit Nederland

afkomstige rechters en officieren van justitie en is afhankelijk van de Antilliaanse en Arubaanse behoefte. Gemiddeld zijn 22 rechters en 10 officieren van justitie gedetacheerd.

In de begroting wordt voor de ondersteuning van de Zittende Magistratuur en het Openbaar Ministerie de bijstand 2002 als uitgangspunt gehanteerd. Met de ministers van Justitie van de drie landen zal mede naar aanleiding van een nog uit te voeren evaluatie worden overlegd hoe de omvang van de bijstand kan worden begrensd.

– **Kustwacht NA&A**

De Kustwacht is een belangrijke schakel in de rechtshandavingsketen. Een goede maritieme rechtshandhaving moet door de Kustwacht worden gegarandeerd. Daarnaast heeft de Kustwacht een belangrijke taak bij zoek- en reddingsoperaties.

De Kustwacht wordt beheerd door de Koninklijke Marine. De Kustwacht functioneert overeenkomstig een door de Rijksministerraad vastgesteld beleidsplan. In het beleidsplan zijn – mede op basis van een door de ministers van Justitie vastgesteld Justitieel beleidsplan voor de Kustwacht – de prioriteiten voor de Kustwacht vastgelegd. Het beleidsplan verschaft eveneens inzicht in de in te zetten materiële en personele middelen. In 2002 is een doorlichting van de Kustwacht afgerond. Op basis van de doorlichting heeft de Rijksministerraad besloten extra middelen ter beschikking te stellen teneinde een aantal noodzakelijk investeringen te kunnen doen. De effecten van de investeringen zullen hun weerslag moeten hebben op de resultaten van de Kustwacht. Voor de Kustwacht zal in 2004 verder worden gewerkt aan het meetbaar maken van doelstellingen. Thans is voor de Kustwacht een aantal procesgerichte doelstellingen geformuleerd. Op basis van een onder verantwoordelijkheid van de lokale Openbaar Ministeries op te stellen criminele kaart zullen in 2004 hieraan een aantal outputgerichte doelstellingen worden toegevoegd. Naar verwachting zal in 2004 de Voorlopige Regeling Kustwacht worden vervangen door een Rijkswet Kustwacht. Anticiperend op de Rijkswet Kustwacht is de aansturingsstructuur van de Kustwacht in 2003 aangepast. De in Nederland beleidsbepalende ministeries, BZK en Justitie, zijn directer betrokken bij de beleidsmatige aansturing van de Kustwacht dan voorheen. Als gevolg hiervan lopen de exploitatieuitgaven en investeringsuitgaven voor de kustwacht via de begroting van Koninkrijksrelaties.

– **Recherchesamenwerkingsteam**

Het recherchesamenwerkingsteam (RST) is een in de Nederlandse Antillen en Aruba functionerend rechercheteam. Het team wordt georganiseerd en beheerd door het Korps Landelijke Politie Diensten (KLPD) en wordt ingezet voor de bestrijding van zware, georganiseerde en grensoverschrijdende criminaliteit, alsmede voor de afhandeling van rechtshulpverzoeken. De minister voor BVK is in overleg met de minister van BZK verantwoordelijk voor het instandhouden van het RST. Om het RST voldoende armslag te geven voor de taken die zij uitvoert, heeft in 2002 en 2003 uitbreiding plaatsgevonden van de formatie tot 80 fte. In 2004 zullen de resultaten van de capaciteitsuitbreiding zichtbaar moeten zijn in een toename van het aantal afgeronde onderzoeken ten opzichte van voorgaande jaren.

Operationele doelstelling	Instrumenten	Prestatie-indicator	Basiswaarde	Streefwaarde
1.1 Het waarborgen van een adequaat niveau van rechtshandhaving.	Samenwerkingsprogramma's rechtshandhaving	Programma's rechtshandhaving Antillen en Aruba.	Er zijn thans geen programma's rechtshandhaving.	Minister voor BVK en ministers Justitie NA en AUA hebben overeenstemming bereikt over de inhoud en financiering van het programma.
	Ondersteuning Openbaar Ministerie en Rechterlijke Macht	Het OM en RM zijn in staat een basisniveau van rechtspleging te garanderen.	Het niveau 2002 (gemiddeld 32 officieren en rechters).	Aantal door Nederland uitgezonden officieren en rechters overstijgt niveau 2002 niet.
	Kustwacht	Wettelijke grondslag voor de Kustwacht Capaciteit van de Kustwacht (materieel en personeel). Meetbare prestaties.	Voorlopige regeling Kustwacht. Activiteitenplan en begroting 2004 zijn vastgesteld in RMR (16/6/2003). Activiteitenplan en begroting op basis van input- en procesindicatoren.	Rijkswet ¹ . Activiteitenplan en begroting zijn conform uitgevoerd.
	RST	Capaciteit RST (materieel en personeel). Meetbare prestaties.	Jaarplan en begroting zijn goedgekeurd. Jaarplan en begroting op basis van inputen procesindicatoren.	Jaarplan en begroting zijn conform uitgevoerd. Jaarplan en begroting op basis van inputen proces- en output indicatoren.

¹ In groeiparagraaf: in 2003 zullen procedureafspraken worden gemaakt met NA en AUA voor de totstandkoming van de Rijkswet.

Wat mag het kosten?

Voor de ondersteuning en samenwerking op het terrein van de rechtshandhaving is een budget van circa € 31 miljoen gereserveerd. De aangeduide beleidsintensivering op het gebied van de Kustwacht en het RST brengen met zich mee dat voor deze beleidsterreinen in 2004 een bedrag bestemd is van respectievelijk € 13,9 en € 10,9 miljoen. De kosten voor het RST stijgen met bijna € 4 miljoen ten opzichte van de realisatie 2002. Dit wordt veroorzaakt door de inzet van extra personeel en de hiermee verbonden personeels- en exploitatielasten en door de invoering van de Regeling Beschikbaarstelling Ambtenaren aan de Nederlandse Antillen en Aruba (RBANA), die een kostenverhoging per uitgezonden rechercheur van € 20 000 met zich meebrengt. Voor de bijstand rechterlijke macht is een bedrag beschikbaar van € 3,4 miljoen. Voor de uitvoering van het programma rechtshandhaving op de Nederlandse Antillen is in 2004 € 2,5 miljoen beschikbaar. De kosten van het Arubaanse programma worden gedekt door middel van beschikking van de middelen voor het FDA.

3. Budgettaire gevolgen van beleid

Overzicht budgettaire gevolgen van beleid (in € 1000)							
1. Waarborgfunctie	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Verplichtingen	41 158	27 942	32 497	30 931	30 078	30 577	30 077
1.1: Rechterlijke macht en samenwerkingsmiddelen	41 158	27 942	32 497	30 931	30 078	30 577	30 077
Uitgaven	23 824	36 180	31 557	29 991	29 137	29 636	29 136
1.1: Rechterlijke macht en samenwerkingsmiddelen	23 824	36 180	31 557	29 991	29 137	29 636	29 136
Ontvangsten	1 803	-	-	-	-	-	-

4. Budgetflexibiliteit

Budgetflexibiliteit (kasflexibiliteit) (x € 1 000)										
Artikel : 9901 Waarborgfunctie	2004		2005		2006		2007		2008	
1. Totaal geraamde kasuitgaven	31 557		29 991		29 137		29 636		29 136	
2. Waarvan apparaatsuitgaven										
3. Dus programma-uitgaven	31 557		29 991		29 137		29 636		29 136	
Waarvan op 1 januari 2004:										
4. juridisch verplicht	2%	550	3%	746	6%	1 813	9%	2 541	8%	2 541
5. complementair noodzakelijk	0%		0%		0%		0%		0%	
6. bestuurlijk gebonden (maar niet juridisch)	90%	28 507	84%	25 245	80%	23 324	78%	23 095	78%	22 595
7. beleidsmatig gereserveerd (o.g.v. een wettelijke regeling of beleidsprogramma)	8%	2 500	13%	4 000	14%	4 000	13%	4 000	14%	4 000
8. beleidsmatig nog niet ingevuld	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0
9. Totaal (= 3)	100%	31 557	100%	29 991	100%	29 137	100%	29 636	100%	29 136

Toelichting:

De juridische verplichtingen betreffen de reeds aangegane verplichtingen. De uitgaven die zijn aangemerkt als bestuurlijk gebonden betreffen de uitgaven voor de rechterlijke macht, de kustwacht en het rechersamenwerkingsteam. Hieronder zijn ook begrepen de uitgaven van Aruba welke zijn vastgelegd in het akkoord van 15 mei 2000 waarbij is overeengekomen dat Nederland totaal € 122,52 mln ter beschikking stelt voor overige activiteiten die betrekking hebben op Aruba. Middelen voor de samenwerkingsprogramma's rechtshandhaving zijn ondergebracht bij de categorie beleidsmatig gereserveerd.

5. Veronderstellingen

Verondersteld is dat in 2003 overeenstemming zal worden bereikt met de Nederlandse Antillen en Aruba over het programma rechtshandhaving en dat over de Rijkswet Kustwacht in het najaar 2003 overeenstemming zal worden bereikt in de RMR. Daarnaast is ervan uitgegaan dat overeenstemming is bereikt over de begroting 2004 van het RST. De voor de rechter-

lijke macht/OM begrote middelen zijn gebaseerd op de veronderstelling dat in 2004 een even groot beroep op Nederland zal worden gedaan als in achterliggende jaren.

Door de koppeling van de Antilliaanse Florijn (Naf) en de Arubaanse gulden (Awg) aan de US-dollar worden de budgetten beïnvloed door de dollarkoers. Een deel van de uitgaven (m.n. personele uitzendingen RST en rechterlijke macht) is hierdoor koersgevoelig. Een stijging van de dollarkoers leidt in die gevallen direct tot koersnadelen. In deze begroting is rekening gehouden met een verwachte koers voor 2004 van 1 USD = € 1,15 (1 Naf = € 0,64).

Aandacht voor een doeltreffende en doelmatige beleidsuitvoering wordt gewaarborgd doordat de administratieve organisatie voorziet in het concreet vastleggen van de te bereiken resultaten en de wijze waarop deze gerealiseerd zullen worden (de beheersorganisatie, inclusief het toezicht op de uitvoering door de minister).

6. Groeiparagraaf

Thans bestaan er geen objectieve normen voor het niveau van rechtshandhaving dat van de landen binnen het Koninkrijk verwacht mag worden. Teneinde het gewenste niveau van de inspanningen op het rechtshandavingsterrein te kunnen bepalen en de effecten van de inzet te kunnen vaststellen, zullen onder verantwoordelijkheid van de ministers van Justitie van de landen criminele kaarten worden opgesteld en worden gerelateerd aan de huidige prestatiegegevens van de verschillende schakels in de rechtshandavingsketen. Onderdeel hiervan zal zijn een evaluatie-onderzoek naar de structurering van de ondersteuning van de rechterlijke macht. Voorts is binnen het programma Rechtshandhaving rekening gehouden met een evaluatie van de maatschappelijke effecten van de inspanningen op het terrein van de rechtshandhaving.

Dit betekent dat in de begroting 2005 naar verwachting outcome-indicatoren beschikbaar zullen zijn. Ook zullen in het komende jaar meetbare outputgegevens voor een aantal schakels in de keten beschikbaar zijn. Dit zal zeker gelden voor het RST. Afspraken zijn gemaakt dat de beheerder in de voor te leggen begroting outputindicatoren en meetbare doelstellingen verwerkt. Te denken valt aan het doen van een te kwantificeren aantal onderzoeksvoorstellen, het uitvoeren en afdoen van een x-aantal rechercheonderzoeken van tactische of financiële aard etc. Met de Koninklijke Marine zijn eveneens afspraken gemaakt procesindicatoren (bijv. vaaruren) van de Kustwacht te vervangen door outputindicatoren.

Het toezicht door de minister is vastgelegd in toezichtarrangementen (vb. protocol van afspraken uit 1987 met de Nederlandse Antillen, de beheersovereenkomst met Aruba en het Fondo Desaroyo Aruba) waardoor de minister in staat is de doeltreffendheid en doelmatigheid van de beleidsuitvoering te bewaken. Door middel van evaluatieonderzoek achteraf wordt vastgesteld in hoeverre de uitvoering van het beleid effectief en efficiënt is geweest. Hiertoe wordt, in overeenstemming met de Regeling Prestatiegegevens en Evaluatieonderzoek, een meerjarige evaluatie-programmering opgesteld.

BELEIDSARTIKEL 2: Bevorderen autonomie Koninkrijkspartners

1. Algemene beleidsdoelstelling

Het verlenen van hulp en bijstand ter bevordering van de autonomie van de Koninkrijkspartners conform het Statuut. Nederland streeft in dit kader naar het bevorderen van een duurzame economische en sociale ontwikkeling van de Koninkrijkspartners

De Minister voor BVK is verantwoordelijk voor de beheersmatige randvoorwaarden voor het doelmatig en doeltreffend inzetten van de samenwerkingsmiddelen op de Nederlandse Antillen en Aruba en levert een bijdrage aan de totstandkoming van het beleidsmatige kader waarbinnen de samenwerkingsmiddelen worden ingezet. De Antilliaanse en Arubaanse regeringen dragen de eindverantwoordelijkheid voor het opstellen en uitvoeren van hun beleid, waarvan de door Nederland gefinancierde meerjarige samenwerkingsprogramma's integraal deel uitmaken.

Wat willen we bereiken en waarom?

In het samenwerkingsbeleid met de Nederlandse Antillen en Aruba heeft een herschikking plaatsgevonden waarbij de kwaliteit van het bestuur centraal is komen te staan. Internationale ervaring op het gebied van ontwikkelingsamenwerking heeft duidelijk gemaakt, dat goed bestuur (*good governance*) een absolute voorwaarde is voor een evenwichtige economische en sociale ontwikkeling. Ook vormt goed bestuur een voorwaarde voor een effectieve inzet van de samenwerkingsmiddelen. De diverse instrumenten van het samenwerkingsbeleid spitsen zich daarom toe op verbetering van de kwaliteit van het bestuur, die moet leiden tot duurzame economische en sociale ontwikkeling. Hieronder valt onder andere de rechtshandhaving (waar specifiek vanuit Hoofdstuk IV artikel 1 aandacht aan wordt besteed), adequaat financieel beheer, transparant en integer overheidsoptreden en een efficiënt ambtelijk apparaat.

Om de effectiviteit van het samenwerkingsbeleid vast te kunnen stellen is het belangrijk dat de resultaten van de samenwerkingsprogramma's voldoende meetbaar zijn. Daarom stelt Nederland als voorwaarde voor te bereiken resultaten meetbare indicatoren zijn gedefinieerd, die zijn voorzien van nul- en streefwaarden. Mede aan de hand van deze indicatoren vindt de monitoring van de programma's plaats, waardoor het inzicht in de effectiviteit van het samenwerkingsbeleid sterk wordt vergroot. Op grond van dit inzicht kan adequaat verantwoording worden afgelegd over de ingezette samenwerkingsmiddelen. Inzicht in de resultaten van het gevoerde beleid is uiteraard ook van minstens even groot belang voor de Antilliaanse en Arubaanse regeringen, die hun beleid op basis daarvan kunnen evalueren en bijstellen.

Het verder decentraliseren van de beleidsformulering en het op afstand plaatsen van het beheer van de samenwerkingsmiddelen, zal een sterker ownership tot gevolg hebben aan Antilliaanse en Arubaanse zijde. Nederland zet hier in de komende periode dus op in, aangezien toename van het ownership van de samenwerkingsprogramma's positief zal doorwerken op de effectiviteit. Voor Aruba is deze stap al gezet, voor de Antillen is de voorbereiding hiervan gestart.

Sinds de jaren '90 is de economische en sociale ontwikkeling op de Nederlandse Antillen in een negatieve spiraal geraakt. Dit heeft onder andere geleid tot een omvangrijke migratiestroom naar Nederland, een lage of negatieve economische groei, hoge (jeugd)werkloosheid en een verslechtering van de openbare financiën. Het spreekt voor zich dat deze ontwikkelingen Nederland zorgen baren. Nederland wil ertoe bijdragen, deze neerwaartse trend weer om te buigen. Het uiteindelijke doel van Nederland is om tot een situatie te komen, waarin de Nederlandse Antillen zonder structurele Nederlandse financiële steun op eigen benen kunnen staan. Om daartoe te komen is een goed beleid van de Antilliaanse regering een vereiste.

Vanaf het verkrijgen van de Status Aparte in 1986 is het Aruba in economisch opzicht voor de wind gegaan. Mede als gevolg daarvan is op Aruba de sociale problematiek minder groot dan op de Nederlandse Antillen. Vanaf 2001 komt er een einde aan de jarenlange hoge economische groei. In 2002 is sprake van een negatieve groei van – 3,8%. Het is onzeker of de economische groei in 2003 weer zal aantrekken. Hoewel het IMF eind 2002 nog rekening hield met een groei van 4%, lijkt het onwaarschijnlijk dat dit gerealiseerd zal worden, als gevolg van internationale ontwikkelingen en de precaire staat van de overheidsfinanciën. Nederland is met Aruba overeengekomen dat Aruba binnen een periode van 10 jaar financieel onafhankelijk van Nederland zal zijn. De ontwikkelingssamenwerking met Aruba wordt over de periode 2000–2009 afgebouwd.

In het onderstaande overzicht wordt een overzicht gegeven van de beoogde maatschappelijke effecten van het samenwerkingsbeleid voor de Nederlandse Antillen en Aruba, die voortvloeien uit de algemene beleidsdoelstelling. Deze gewenste maatschappelijke effecten zijn vertaald in prestatieindicatoren met basis- en streefwaarden. Het spreekt voor zich dat het samenwerkingsbeleid slechts een beperkte bijdrage kan leveren aan het bereiken van deze streefwaarden. De effectiviteit van de Nederlandse ondersteuning is in sterke mate afhankelijk van de mate waarin deze ondersteuning leidt tot een verbetering van de kwaliteit van de Antilliaanse en Arubaanse beleidsvorming en -uitvoering. Uiteraard spelen internationale economische en politieke ontwikkelingen ook een belangrijke rol.

Overzicht prestatiegegevens

Doelstelling	Prestatie-indicatoren		Basiswaarde	Streefwaarde
Zie algemene beleidsdoelstelling	Werkloosheid (% beroepsbevolking)	Nederlandse Antillen	14,6% (2002)	10% (2007)
		Aruba	6,9% (2000)	5% (2007)
	Reële groei BBP	Nederlandse Antillen	0,2% (2002)	2,5% (2007)
		Aruba	– 3,8% (2002)	3,3% (2007)
	Toename stayovertourisme/hotelovernachtingen	Nederlandse Antillen	– 0,5% (2002)	5% (2007) ¹
		Aruba	– 5,5% (2002)	4% (2007)
	Begrotingstekort als % BBP	Nederlandse Antillen	– 5,3% (2002)	1,6% (2007)
		Aruba	– 3,4% (2002)	0% (2007)
	Verbetering kwaliteit milieu (CO ₂ emissies in MT per capita)	Nederlandse Antillen	32,3 (1997)	29,7% (2007) ²
		Aruba	21,0 (1997)	19,3% (2007) ³

¹ Het gaat hier om een jaarlijks groeipercentage ten opzichte van het voorgaande jaar.

² Streefwaarde is daling van 8% ten opzichte van basiswaarde.

³ Idem.

Het beleidskader waarbinnen de Nederlandse samenwerkingsmiddelen worden ingezet, wordt bepaald en bijgesteld op basis van onderzoeken en beleidsevaluaties. De onderzoeken en evaluaties die in het komende jaar gaan plaatsvinden, zijn opgenomen in onderstaand overzicht. De evaluaties zullen zich met name richten op de effectiviteit en de doelmatigheid van de ingezette samenwerkingsmiddelen.

Evaluatieprogrammering 2001–2007

Operationele doelstelling/ aandachtsgebied	Start	(verwacht) Einde	Onderwerp
02.02 – Het ondersteunen van het Antilliaanse en Arubaanse Overheidsbeleid dmv een effectieve en efficiënte inzet van geld en kennis			
Bestuur	01/10/2001	.	Kostenstructuur eilandgebieden (Solidariteitsfonds)
	01/03/2002	01/08/2003	Baselinestudie programma bestuurlijke ontwikkeling
Onderwijs	01/06/2004	01/12/2004	Samenwerking belastingdiensten
	01/03/2002	01/04/2003	Baselinestudie programma onderwijs
	01/08/2004	01/02/2005	Mid-term programma-evaluatie Onderwijs
Onderwijs/sociaal Sociaal	01/08/2006	01/02/2007	Eindevaluatie Onderwijsprogramma
	01/05/2003	01/09/2003	Urgentieprogramma jeugd en jongeren
	01/01/2004	01/06/2004	Tussentijdse interne evaluatie NGO-beheersovereenkomst
Economie	01/01/2005	01/06/2005	Externe «eindevaluatie» van de NGO-beheersovereenkomst
	01/01/2003	01/04/2003	Evaluatie tweede spoor instrumenten (SKO-NA; TOP-NA; PESP-NA) ¹
	01/04/2003	01/08/2003	Baselinestudie programma duurzame economische ontwikkeling
	01/12/2003	01/03/2004	Evaluatie economische instrumenten BTS en TA ²
	01/12/2005	01/03/2006	Evaluatie economische instrumenten BTS en TA 2
Milieu	01/05/2002	01/05/2004	Versterking economie Caribische eilanden
	01/05/2003	01/10/2003	Haalbaarheidsstudie Trustfund voor beheer van natuurgebieden in NA
Bestuur, onderwijs, economie, gezondheidszorg, sociaal	01/03/2002	01/01/2003	Baseline Aruba

¹ SKO = strategische kennisontwikkeling; TOP = technische ontwikkelingsprojecten ; PESP = programma economische samenwerkingsprojecten.

² BTS = bedrijfsgericht technologische samenwerking; TA = technische assistentie.

2. Operationele doelstellingen en prestatiegegevens

Operationele doelstelling 2: Het ondersteunen van het Antilliaanse en Arubaanse overheidsbeleid door middel van een effectieve en efficiënte inzet van geld en kennis

Het Nederlandse beleid benadrukt de eigen verantwoordelijkheid van de Antilliaanse en Arubaanse regering voor het tot stand brengen van een duurzame economische en sociale ontwikkeling. Het ownership van het samenwerkingsbeleid moet daarom zoveel mogelijk bij de Antilliaanse en Arubaanse regeringen liggen. Om het ownership te vergroten, en daarmee te effectiviteit van het samenwerkingsbeleid, streeft Nederland naar een grote inbreng van de Koninkrijkspartners bij het formuleren van het samenwerkingsbeleid. Daarnaast wil Nederland het beheer van de samenwerkingsmiddelen op afstand plaatsen. Dit is op Aruba reeds

gerealiseerd. Door het op afstand plaatsen van het beheer kan mogelijk ook een efficiencyvoordeel worden behaald. Door het onderbrengen van het beheer bij een organisatie die lokaal gevestigd is en over veel kennis van de lokale omstandigheden beschikt, kan de doelmatigheid van de ingezette samenwerkingsmiddelen eveneens worden vergroot.

Momenteel is het samenwerkingsbeleid geconcentreerd op de sectoren bestuurlijke ontwikkeling, onderwijs en duurzame economische ontwikkeling. De gezondheidszorg is voor Aruba het vierde aandachtsgebied. Het advies van de werkgroep Wijers over het opzetten van een onafhankelijk ontwikkelingsfonds voor het beheer van de samenwerkingsmiddelen voor de Nederlandse Antillen benadrukt het belang van het ownership van de beleidsformulering. Bij oprichting van het ontwikkelingsfonds voor de Nederlandse Antillen is het mogelijk om de bovengenoemde aandachtsgebieden bij te stellen; er zal dan een grote mate van vrijheid voor de entiteiten ontstaan om te bepalen op welke terreinen de samenwerkingsmiddelen worden ingezet. Voor Nederland is van belang dat sprake blijft van een aantal helder afgebakende aandachtsgebieden om de effectiviteit van de inzet van de samenwerkingsmiddelen te waarborgen. Daarnaast heeft Nederland ook een aantal inhoudelijke eisen. Goed bestuur is de belangrijkste voorwaarde voor het behalen van de algemene beleidsdoelstelling. Daarom zal Nederland bij het beoordelen van de samenwerkingsprogramma's het belang van een samenwerkingsprogramma bestuurlijke ontwikkeling sterk blijven benadrukken. Ook bij samenwerkingsprogramma's in andere sectoren zal een invalshoek met betrekking tot bestuurlijke ontwikkeling, c.q. institutionele versterking moeten zijn opgenomen. Uiteraard zal Nederland aandacht blijven schenken aan een zo goed mogelijke meetbaarheid van de resultaten van de samenwerkingsprogramma's.

Wat willen we bereiken?

- Door middel van meerjarige programma's gericht op een aantal terreinen, wil Nederland een constructieve bijdrage leveren aan het effectiever maken van het overheidsbeleid op de Nederlandse Antillen en Aruba.
- Nederland streeft in de eerste plaats naar een verbetering van de kwaliteit van het bestuur op de Nederlandse Antillen en Aruba; *good governance* wordt enerzijds gezien als voorwaarde voor een duurzame economische en sociale ontwikkeling, maar is ook een doel op zich.
- Het onderwijssysteem op de Nederlandse Antillen en Aruba moet beter aansluiten op de onderwijsbehoefte en de arbeidsmarkt.
- De Antilliaanse en Arubaanse overheid hebben een faciliterende rol als het gaat om economische ontwikkeling: het gaat erom dat er een gunstig investeringsklimaat wordt gecreëerd. Dit betekent onder meer de bevordering van de marktwerking en verbetering van de overheidsfinanciën. Ook aandacht voor het milieu maakt hiervan deel uit: met name voor de toerismesector is een schoner milieu belangrijk.
- Nederland wil daarnaast een bijdrage leveren aan de sociale ontwikkeling van de Koninkrijkspartners via de ondersteuning van maatschappelijke organisaties (de zogeheten niet-gouvernementele organisaties).

Voor de operationele doelstelling wordt een aantal te behalen resultaten gedefinieerd, voorzien van prestatie-indicatoren. Deze te behalen resultaten zijn gericht op de bijdrage van BZK aan het verwezenlijken van de algemene doelstelling. De resultaten zijn zo gedefinieerd, dat BZK invloed heeft op het behalen van deze resultaten. In het licht van de

stelsysteemverantwoordelijkheid van de minister voor BVK, is er voor het behalen van de resultaten echter altijd sprake van een afhankelijkheid van de medewerking van de Antilliaanse en Arubaanse regering en overheid. Het te behalen resultaat is niet altijd afhankelijk van de inzet van begrotingsmiddelen. De beantwoording van de eerste twee «W»-vragen naar doelstelling en output heeft hierdoor een ruimere strekking dan de beantwoording van de vraag naar de kosten.

Overzicht prestatiegegevens

Operationele doelstelling/ aandachtsgebied	Te behalen resultaten	Prestatie-indicatoren	Basiswaarde	Streefwaarde	Jaar streefwaarde bereikt
Bestuur	Nederlandse Antillen Het financieel beheers- en verantwoordings-systeem van de overheid functioneert adequaat.	Toename aantal op tijd ingediende goedgekeurde begrotingen.	0	6	2005
		Toename aantal op tijd ingediende jaarrekeningen.	0	6	
Bestuur	Het vertrouwen in de overheid is toegenomen.	Uitvoering van de aanbevelingen uit het rapport Konfiansa. Uitkomsten integriteits-rapportages aan RMR.	Er is een begin gemaakt met geregelde integriteits-rapportages via de RMR en met de implementatie van Konfiansa.	Aanbevelingen uit het rapport Konfiansa zijn uitgevoerd, Integriteits-rapportages laten positieve uitkomsten zien.	2007
Bestuur	Het ambtelijke apparaat is efficiënter ingericht.	Mate waarin het ambtelijk apparaat is gereorganiseerd volgens project Nieuwe Overheid.	Reorganisatie is in vergaand stadium.	Reorganisatie is voltooid.	2004
Onderwijs	Het onderwijs sluit beter aan bij de lokale omstandigheden.	Mate waarin het funderend onderwijs (FO) en het voorbereidend secundair beroeps-onderwijs (VSBO) zijn ingevoerd.	Invoering FO en VSBO is gestart.	FO en VSBO zijn volledig ingevoerd.	2012
Economie	Marktbescherming is afgebouwd.	% Economische heffingen (heffing ter bescherming van binnenlandse producenten).	De economische heffingen zijn met 75% gereduceerd t.o.v. 2000.	Economische heffingen zijn volledig afgeschaft.	2005

Operationele doelstelling/ aandachts- gebied	Te behalen resultaten	Prestatie-indicatoren	Basiswaarde	Streefwaarde	Jaar streefwaarde bereikt
Economie	Privatisering overheidsnv's is afgerond.	Voortgang privatisering overheidsnv's.	Slechts een klein aantal overheidsnv's is geprivatiseerd of heeft strategische partner.	Alle overheidsnv's zijn geprivatiseerd of hebben strategische partners.	2006
		Voortgang bij het opzetten van een mededingingsautoriteit en -regelgeving (regulatory framework).	Regulatory framework is niet operationeel.	Conform adviezen StIP is regulatory framework opgezet.	2005
Milieu	Verbetering milieuzorg.	Voortgang uitvoering programma VSO.	De uitvoering van het programma is gestart.	Programma VSO uitgevoerd en doelstellingen gehaald.	2007
Sociaal	Effectieve armoedebestrijding.	Integrale aanpak armoedebestrijding met behulp van de inzet van de Wereldbank.	Er is geen integraal beleid ten aanzien van armoedebestrijding.	Er is een integrale aanpak armoedebestrijding opgesteld en in uitvoering (i.s.m. de Wereldbank).	2004
Sociaal	De NGO's functioneren effectief en efficiënt.	Gedeelte Nederlandse NGO-budget dat via de AMFO wordt ingezet.	De AMFO is nog niet operationeel.	Alle NGO-financiering en -beheer loopt via de AMFO.	2004
Bestuur	Aruba Het overheids-optreden is meer transparant en de kwaliteit van de dienstverlening en verantwoording is toegenomen.	Mate waarin de aanbevelingen uit het rapport Calidad zijn uitgevoerd. Uitkomsten integriteits-rapportages aan RMR.	Er is een begin gemaakt met de implementatie van Calidad en met geregelde integriteits-rapportages via de RMR.	De aanbevelingen uit het rapport Calidad zijn uitgevoerd, Integriteits-rapportages laten positieve uitkomsten zien.	2005
Onderwijs	Het onderwijs sluit beter aan bij de lokale omstandigheden.	Beroepsonderwijs (EPB) is vernieuwd.	Er is een begin gemaakt met de vernieuwing van het beroepsonderwijs.	Vernieuwing beroepsonderwijs is afgerond.	2005
Onderwijs	De toegang van kansarmen tot het onderwijs is verbeterd.	PM	PM	PM	2009
Economie/Milieu	De kwaliteit van het milieu is verbeterd.	Mate waarin Aruba voldoet aan de zelf geformuleerde milieukwaliteitsnormen op het gebied van afvalwater en afvalstoffen.	Aruba voldoet niet aan de milieukwaliteitsnormen op het gebied van afvalwater en afvalstoffen.	Aruba voldoet aan de milieukwaliteitsnormen op het gebied van afvalwater en afvalstoffen.	2005

Operationele doelstelling/ aandachts- gebied	Te behalen resultaten	Prestatie- indicatoren	Basiswaarde	Streefwaarde	Jaar streefwaarde bereikt
Gezondheidszorg	Verbetering preventieve gezondheidszorg.	Mate waarin screenings- en preventie-programma's zijn geformuleerd en tot uitvoering gebracht.	Er is een begin gemaakt met het formuleren van screenings- en preventie-programma's.	Voor een reeks prioritaire aandoeningen zijn screenings- en preventie-programma's geformuleerd en operationeel.	2005
Sociaal	De NGO's functioneren effectief en efficiënt.	Gedeelte Nederlandse NGO-middelen die door het FDA worden beheerd.	Financiering loopt nog niet via het FDA.	Alle NGO-financiering en -beheer loopt via het FDA.	2004

Wat gaan we daarvoor doen?

Meerjarige samenwerkingsprogramma's Nederlandse Antillen

In december 2001 zijn de samenwerkingsprogramma's onderwijs, bestuurlijke ontwikkeling en duurzame economische ontwikkeling op hoofdlijnen goedgekeurd. Daarbij is toen aangegeven, dat op het vlak van de meetbaarheid van de resultaten nog enige uitwerking nodig zou zijn. In maart 2002 zijn aanvullende afspraken gemaakt over het uitvoeren van een baselinestudie voor de programma's bestuurlijke ontwikkeling (BO) en duurzame economische ontwikkeling (DEO). Voldoende meetbaarheid van de resultaten vereist dat voor ieder programma een baselinestudie wordt uitgevoerd, die tot doel heeft om voor de programmadoelstellingen meetbare resultaten te definiëren. Deze baselinestudies worden naar verwachting in 2003 afgerond.

Het samenwerkingsprogramma bestuurlijke ontwikkeling levert een bijdrage aan het beleid van het Land de Nederlandse Antillen en de respectievelijke Eilandgebieden om de kwaliteit van het openbaar bestuur te verhogen. De volgende programmaonderdelen kunnen worden onderscheiden:

- het versterken van organen die een belangrijke rol spelen bij het controleren van het ambtelijk apparaat en het bestuur; het bewerkstelligen van een toename van het vertrouwen van de burger in de overheid;
- het verder rationaliseren van de verwerving, allocatie, besteding en beheer van geldmiddelen;
- het optimaliseren van de toepassing van moderne informatie- en communicatietechnologie ten behoeve van het functioneren van overheidsdiensten en de communicatie met de omgeving;
- het optimaliseren van het geheel van personele, materiële en organisatorische middelen ter vervulling van overheidstaken;
- het versterken van het besef van en de garanties voor publieke verantwoordelijkheid met betrekking tot bestuur, beleidsbepaling, besluitvorming en beleidsuitvoering.

Indien het programma bestuurlijke ontwikkeling onvoldoende leidt tot verbetering van de kwaliteit van het bestuur, zal door Nederland moeten worden gezocht naar alternatieve wegen om tot verbetering van de kwaliteit van het bestuur te komen. Een recent voorbeeld is de agendering van integriteit in de Rijksministerraad.

Het samenwerkingsprogramma duurzame economische ontwikkeling levert een bijdrage aan het beleid van het Land de Nederlandse Antillen en de respectievelijke Eilandgebieden dat gericht is op een structureel herstel van de Antilliaanse economie. Het Wereldbankrapport van april 2001 vormt inhoudelijk het richtinggevend kader voor het samenwerkingsprogramma. In de ontwikkelingsstrategie is gekozen voor onder meer het stimuleren van de groeisectoren toerisme, havens, distributie en financiële dienstverlening. Daarnaast is een milieu en natuur component in het programma opgenomen. Op 30 mei 2001 zijn Nederland en de Nederlandse Antillen overeengekomen dat een deel van het subsidie-instrumentarium van het Nederlandse ministerie van Economische Zaken wordt opengesteld voor de Nederlandse Antillen. Deze private-sector instrumenten zijn onder te verdelen in twee groepen: het gaat om een aantal subsidieregelingen en -programma's gericht op financiële steun aan Nederlandse bedrijven die willen investeren in de Nederlandse Antillen (de zogenaamde eerste spoor instrumenten) en om instrumenten die direct gericht zijn op Antilliaanse bedrijven (de zogenaamde tweede spoor instrumenten).

Over de uitvoering van de baselinestudie voor het onderwijsprogramma was al in november 2001 overeenstemming bereikt. Deze baselinestudie is begin 2003 afgerond. Het onderwijsprogramma richt zich op de invoering van het funderend onderwijs en de vernieuwing van het beroepsonderwijs. Ook wordt door middel van het onderwijsprogramma de institutionele capaciteit van het onderwijs versterkt. Het onderwijssamenwerkingsprogramma levert een bijdrage aan de hoofddoelstelling van het Antilliaanse onderwijssysteem, namelijk het verzekeren dat alle kinderen op een gelijke en efficiënte wijze toegang hebben tot en kunnen profiteren van kwalitatief goed onderwijs. Het programma is geconcentreerd op lager onderwijs, beroepsonderwijs en versterking van de institutionele capaciteit van de onderwijsdiensten. De Antilliaanse regering is in augustus 2002 gestart met de invoering van de onderwijsvernieuwingen.

Meerjarige samenwerkingsprogramma's Aruba

Nederland zal de ontwikkelingshulp aan Aruba na 2009 definitief beëindigen en heeft met de oprichting van het Fondo Desaroyo Aruba (FDA) het beheer van de samenwerkingsmiddelen op afstand geplaatst. Er zijn voor de periode 2001–2005 vier meerjarenprogramma's overeengekomen, waarin de resultaten van de in 2002 uitgevoerde baselinestudies inmiddels grotendeels zijn verwerkt. De vier meerjarenprogramma's worden in het onderstaande kort toegelicht.

Het meerjarenprogramma onderwijs richt zich op het middelbaar beroepsonderwijs (*Educacion Profesional Intermedio*, EPI), dat zal worden uitgebreid en dat beter moet worden afgestemd op de arbeidsmarkt. Daarnaast wordt geïnvesteerd in onderwijsvoorzieningen voor kansarmen, zodat zij beter kunnen functioneren binnen de Arubaanse maatschappij.

Het programma duurzame economische ontwikkeling richt zich daarom primair op activiteiten die de schade tegengaan die wordt veroorzaakt door deze groei. Dit gebeurt onder meer door investeringen in de zuivering van het afvalwater, het bouwen van een monitoringsnetwerk voor het meten van de luchtkwaliteit en de bouw van een installatie ten behoeve van afvalverwerking.

Bij het programma kwaliteit van bestuur is aansluiting gezocht bij de verdere implementatie van het rapport Calidad via onder meer een bewustwordingsprogramma «Integriteit». Als middelen om een beter functioneren van de overheid te bevorderen worden ICT-toepassingen uitgebreid, vinden er personele uitzendingen, stages en uitwisselingen plaats en wordt samenwerking bevorderd tussen overheidsdiensten in Aruba en in Nederlandse gemeenten. Ook is met de deelprogramma's rechtshandhaving, checks and balances en overheidshandelen een keuze gedaan om de waarborging en verhoging van de kwaliteit van het bestuur van Aruba te concretiseren. De belangrijkste bestanddelen daarvan zijn de reorganisatie van de politie en van de belastingdienst en de uitbreiding van de gevangenis.

Het meerjaren samenwerkingsprogramma gezondheidszorg is in juni 2001 overeengekomen en richt zich op de structurele verbetering van preventie binnen de gezondheidszorg op Aruba. Hierbij gaat het bijvoorbeeld om gezondheidsbevordering door middel van voorlichtingscampagnes, het opzetten van screening- en preventieprogramma's en het ontwikkelen van thuiszorg voor diabetici.

Implementatie Ontwikkelingsfonds NA

Nederland ondersteunt in grote lijnen het advies van de werkgroep Wijers inzake de oprichting van een onafhankelijk ontwikkelingsfonds dat – net als het FDA op Aruba – het beheer van de samenwerkingsmiddelen voor de Nederlandse Antillen zal beheren. Nederland streeft met de oprichting van het ontwikkelingsfonds twee doelstellingen na: verhoging van de effectiviteit van de financiële hulp en een meer efficiënt beheer van de samenwerkingsmiddelen. De effectiviteit zal naar verwachting toenemen als gevolg van de door Wijers voorgestelde bottom-up aanpak. Eilandelijke in plaats van landelijke programma's zullen naar verwachting beter aansluiten bij de behoeften van de eilandgebieden en er zal sprake zijn van meer ownership. Om snel van start te kunnen gaan met het ontwikkelingsfonds (streven is 2004), stelt Nederland voor om in eerste instantie te starten met de bestaande programma's. De hierboven beschreven verbetering van de meetbaarheid van de bestaande programma's vormt een voorwaarde om het Ontwikkelingsfonds op te kunnen richten; zonder meetbare programma's kan het fonds niet van start gaan. Na oprichting van het fonds kan vervolgens door de eilandgebieden worden gewerkt aan het afronden van eilandelijke programma's.

Implementatie advies Commissie-Havermans

Nederland is voorstander van uitvoering van de adviezen van Havermans, die goed bestuur en de financiële zelfstandigheid van de eilandgebieden zullen bevorderen. In 2003 zal het eindadvies over de omvang en verdeling van het Solidariteitsfonds worden afgerond. De uitvoering van het tweede advies kan echter nu al starten. Getracht zal worden om voor de uitvoering van dit advies op korte termijn een werkgroep in te stellen. Een voorwaarde daarvoor is uiteraard dat de Antilliaanse regering zich

committeert aan de uitvoering van het advies. Indien nodig kan Nederland de uitvoering ondersteunen via het programma Bestuurlijke Ontwikkeling. Na uitvoering van het advies zal het Solidariteitsfonds bij Rijkswet moeten worden vastgelegd.

Openbare financiën (IMF-traject) en armoedebestrijding

Door middel van een structureel aanpassingsprogramma onder supervisie van het IMF is in de tweede helft van het jaar 2000 getracht om de overheidsfinanciën structureel op orde te brengen. Nederland heeft destijds op advies van het IMF liquiditeitssteun ter beschikking gesteld, naast de samenwerkingsmiddelen vanuit Hoofdstuk IV. In december 2000 liep het IMF programma spaak en sindsdien is door de Antilliaanse regering geen overeenkomst meer bereikt over hervatting van het programma. Struikelblokken vormden het te hoge begrotingstekort, onvoldoende voortgang bij de privatisering van de overheidsnv's (met name de Antilliaanse Luchtvaart Maatschappij) en onvoldoende commitment aan het afbouwen van de marktbescherming. Tijdens de in maart 2003 door het IMF gedane Artikel IV consultatie bleek dat de overheidsfinanciën gedurende 2002 sterk zijn verslechterd. Het IMF heeft geadviseerd om de uitgaven te beperken om te komen tot een beheersbare overheidsschuld en om structurele maatregelen door te voeren die het investeringsklimaat verbeteren. Dit zijn de belangrijkste voorwaarden voor economische groei. Het IMF zal in de komende jaren naar verwachting en adviserende rol aannemen. Een aanpassingsprogramma is niet meer aan de orde: de Antilliaanse regering heeft aangegeven hier niet meer naar te streven. Dit betekent ook dat de toezegging voor aanvullende begrotingssteun, die was gekoppeld aan de uitvoering van een aanpassingsprogramma, door Nederland is ingetrokken.

Nederland blijft sterk voorstander van een blijvende advisering door het IMF, aangezien gezonde overheidsfinanciën een pijler zijn van goed bestuur. Indien de Antilliaanse regering verzoekt om aanvullende advisering door het IMF (buiten de reguliere tweejaarlijkse artikel IV consultaties), zal Nederland dit trachten te faciliteren. In aanvulling op de advisering door het IMF, is Nederland eveneens voorstander van een structurele samenwerking tussen de Nederlandse Antillen en de Wereldbank. De Wereldbank zou door middel van een analyse van de overheidsuitgaven de Antilliaanse regering kunnen adviseren in het herschikken van de overheidsuitgaven. Een dergelijke analyse kan het vertrekpunt vormen voor meer specifieke beleidsadviezen, bijvoorbeeld op het gebied van armoedebestrijding en gezondheidszorg. De Wereldbank zal alleen bereid zijn tot een structurele samenwerkingsrelatie met de Nederlandse Antillen, als de Antilliaanse regering hiertoe een verzoek doet en als de Antilliaanse regering verklaart zich te committeren aan de uitvoering van de adviezen van de Wereldbank.

De Antilliaanse regering heeft Nederland gevraagd om aandacht voor armoedebestrijding. De Antilliaanse aanpak is thans gericht op symptoombestrijding. Een structurele aanpak van armoedebestrijding hangt echter sterk samen met het financieel-economische beleid. Nederland pleit daarom op dit terrein voor de inzet van de Wereldbank. Door de Wereldbank kan een analyse van de armoedesituatie (Poverty Analysis) worden gedaan. Afhankelijk van de resultaten daarvan, kan de Wereldbank de Antilliaanse regering assisteren bij het opstellen van een Poverty Reduction Strategy Paper (PRSP). Dit is een beproefd concept, waarbij op

integrale wijze (zowel aandacht voor openbare financiën als het sociale vangnet) armoedebestrijding in het overheidsbeleid wordt ingepast.

NGO financiering

Nederland wil door middel van het ondersteunen van niet-gouvernementele organisaties (NGO's) een bijdrage leveren aan met name de sociale ontwikkeling van de Nederlandse Antillen en Aruba. Bij de financiering van de NGO's wordt een zo effectief en efficiënt mogelijk inzet van de voor de NGO's geormerkte middelen nagestreefd. Het financieringsmodel wordt als gevolg daarvan gewijzigd. Op Aruba zal de financiering van NGO's via het FDA gaan lopen. Op de Nederlandse Antillen is met Nederlandse steun de Antilliaanse Medefinancieringsorganisatie (AMFO) opgezet, die onafhankelijk het beheer van de door Nederland beschikbaar gestelde middelen voor de NGO's zal uitvoeren. De beleidsformulering wordt bottom up georganiseerd, door middel van eilandelijke NGO-platforms.

Antilliaanse Jongeren

2004 en 2005 zijn de laatste jaren waarin projecten die onderdeel vormen van het in juni 2000 overeengekomen Urgentieprogramma Jeugd en Jongeren in uitvoering zijn. Het betreft projecten die in 2003 en de jaren daarvoor zijn goedgekeurd. De projecten richten zich op de verbetering van de positie van kansarme Antilliaanse jongeren. Op alle eilanden van de Nederlandse Antillen worden leer-werktrajecten, naschoolse opvang en opvoedingsondersteuning aangeboden. Het is de bedoeling dat de ervaring die met deze projecten is opgedaan wordt ingebed in het Antilliaanse jeugdbeleid. Het Nederlandse aandeel zal na beëindiging in 2005 beperkt zijn tot het beschikbaar stellen van middelen voor de samenwerkingsprogramma's en de NGO's. Het is dan aan de eilanden om de jeugdproblematiek een plaats te geven in hun programma's.

Wat mag het kosten?

Voor dit beleidsartikel is in 2004 een bedrag beschikbaar van circa € 102 miljoen. Eerder is gesteld dat niet alle beleid tot uitgaven hoeft te leiden. Anderzijds geldt dat ten laste van dit artikel uitgaven worden gedaan die het resultaat zijn van in het verleden aangegane verplichtingen die met de doelstelling van dit artikel weinig meer van doen hebben. Een voorbeeld hiervan is de toeslag op de pensioenen van Antilliaanse en Arubaanse pensioengerechtigden waarvoor in 2004 € 4 miljoen is gereserveerd. Het leeuwendeel van de uitgaven op dit artikel betreft de samenwerkingsprogramma's op de Nederlandse Antillen en Aruba. Hiervoor is circa € 69 miljoen beschikbaar. Daarnaast zijn middelen gereserveerd voor het verstrekken van rentesubsidie, voor het NGO-beleid, voor het Urgentieprogramma Jeugd en Jongeren en voor het storten van de Nederlandse bijdrage in het Solidariteitsfonds en de schuldsanering Aruba.

Onderdeel	OW 2004 x € 1 000
Samenwerkingsprogramma's (Ned.Antillen en Aruba)	69 881
NGO-beleid	11 000
Toeslag op pensioenen	4 000
Solidariteitsfonds	3 400
Urgentieprogramma jeugd & jongeren (UJJ)	4 000
Schuldsanering Aruba	2 723
Rentesubsidies	7 610
Totaal	102 614

3. Budgettaire gevolgen van beleid

Overzicht budgettaire gevolgen van beleid (in € 1 000)

2: Bevorderen autonomie Koninkrijks-partners	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Verplichtingen	131 467	108 146	95 659	99 337	97 173	96 119	96 619
2.1: apparaat	8 793	8 217	7 614	6 783	6 719	6 659	6 659
2.2: bevordering autonomie	122 674	99 929	88 045	92 554	90 454	89 460	89 960
Uitgaven	109 062	133 698	110 228	111 880	107 698	106 901	107 401
2.1: apparaat	8 542	8 217	7 614	6 783	6 719	6 659	6 659
2.2: bevordering autonomie	100 520	125 481	102 614	105 097	100 979	100 242	100 742
Ontvangsten	26 438	13 136	13 520	14 643	14 655	11 731	11 731

4. Budgetflexibiliteit

Budgetflexibiliteit (x € 1 000)

Artikel : 9902 Autonomie	2004	2005	2006	2007	2008
1. Totaal geraamde kasuitgaven	110 228	111 880	107 698	106 901	107 401
2. Waarvan apparaatsuitgaven	7 614	6 783	6 719	6 659	6 659
3. Dus programma-uitgaven	102 614	105 097	100 979	100 242	100 742
Waarvan op 1 maart 2003:					
4. juridisch verplicht	72% 74 358	14% 15 082	11% 11 395	9% 9 482	8% 7 895
5. complementair noodzakelijk					
6. bestuurlijk gebonden (maar niet juridisch)	28% 28 256	42% 43 841	45% 45 424	41% 40 615	41% 41 174
7. beleidsmatig gereserveerd (o.g.v. een wettelijke regeling of beleidsprogramma)	0% 0	44% 46 174	44% 44 160	50% 50 145	51% 51 673
8. beleidsmatig nog niet ingevuld					
9. Totaal (= 3)	100% 102 614	100% 105 097	100% 100 979	100% 100 242	100% 100 742

Toelichting:

De juridische verplichtingen betreffen de reeds aangegane verplichtingen. Hierin zijn begrepen de uitgaven voor Aruba welke zijn vastgelegd in het akkoord van 15 mei 2000 waarvan een onderdeel is dat Nederland de verplichting heeft om vanaf 2000 in totaal € 99,83 mln te storten in het Fondo Desaroyo Aruba.

De bestuurlijk gebonden afspraken betreffen de toeslagen op pensioenen, de rentesubsidies, voorziening voor de schuldsanering Aruba en de bijdragen aan het NGO-fonds en het Solidariteitsfonds. De nog niet juridisch verplichte uitgaven in het kader van de meerjarige samenwerkingsprogramma's voor de Nederlandse Antillen vallen onder de categorie beleidsmatig gereserveerd.

5. Veronderstellingen

De samenwerking is gebaseerd op de verhouding tussen autonome landen binnen het Koninkrijk. De effectiviteit van de samenwerkingsrelatie is de optelsom van de inspanningen van Nederlandse zijde en Antilliaanse respectievelijk Arubaanse zijde.

Nederland faciliteert en financiert de inzet van internationale organisaties en gezamenlijke commissies en werkgroepen, die waardevolle adviezen uitbrengen voor de Antilliaanse en Arubaanse regeringen. Nederland gaat ervan uit, dat deze adviezen worden verwerkt in het beleid van de Antilliaanse en Arubaanse regeringen.

Door de koppeling van de Antilliaanse Florijn (Naf) en de Arubaanse gulden (Awg) aan de US-dollar worden de budgetten beïnvloed door de dollarkoers. Voor een deel (het beleid voor 2000) zijn de reeds aangegane verplichtingen aangegaan tegen de lokale valuta. Een stijging van de dollarkoers leidt in die gevallen direct tot koersnadelen. In deze begroting is rekening gehouden met een verwachte koers voor 2004 van 1 USD = € 1,15 (1 Naf = € 0,64). Ook nieuwe verplichtingen aangegaan met een maximum in euro zijn koersgevoelig. Immers, de uitgaven van Nederland luiden in euro's, de bestedingen vinden plaats in lokale valuta.

Aandacht voor een doeltreffende en doelmatige beleidsuitvoering wordt gewaarborgd doordat de administratieve organisatie voorziet in het concreet vastleggen van de te bereiken resultaten en de wijze waarop deze gerealiseerd zullen worden (de beheersorganisatie, inclusief het toezicht op de uitvoering door de minister).

Het toezicht door de minister is vastgelegd in toezichtarrangementen (vb. protocol van afspraken uit 1987 met de Nederlandse Antillen, de beheersovereenkomst met Aruba en het Fondo Desaroyo Aruba) waardoor de minister in staat is de doeltreffendheid en doelmatigheid van de beleidsuitvoering te bewaken. Door middel van evaluatieonderzoek achteraf wordt vastgesteld in hoeverre de uitvoering van het beleid effectief en efficiënt is geweest. Hiertoe wordt, in overeenstemming met de Regeling Prestatiegegevens en Evaluatieonderzoek, een meerjarige evaluatie-programmering opgesteld.

Verondersteld is ook dat de Nederlandse Antillen en Aruba aan hun betalingsverplichtingen voldoen. Indien de bijdragen voor de Kustwacht niet worden betaald, betekent het dat dit beleidsartikel zal moeten worden verlaagd met een bedrag van € 4,8 miljoen ten gunste van beleidsartikel 1.

6. Groeiparagraaf

De streefwaarden die worden geformuleerd voor de algemene en de operationele doelstellingen (en de tijdigheid voor het realiseren van deze streefwaarden), zouden bij voorkeur in samenspraak met de Nederlandse Antillen en Aruba moeten worden geformuleerd. Voor de thans opgenomen streefwaarden is dit slechts gedeeltelijk het geval. In het komende jaar zal getracht worden alle streefwaarden gezamenlijk vast te stellen. Mogelijk zal tevens een aanvulling op de thans opgenomen prestatie-indicatoren hieruit voortvloeien. Hierbij valt bijvoorbeeld te denken aan een prestatieindicator inzake de voortijdige uitstromers uit het onderwijs en de toegang van kansarmen tot het onderwijs.

Voor het meten van de prestatie-indicatoren is betrouwbare informatie nodig. Internationale organisaties als bijvoorbeeld het IMF hebben in recente jaren gewezen op het gebrek aan betrouwbare data op de Nederlandse Antillen en Aruba. Nederland zal daarom in overleg met de koninkrijkspartners trachten, de beschikbaarheid van betrouwbare data op een voldoende niveau te krijgen, zodat onder andere over de prestatie-indicatoren adequaat kan worden gerapporteerd.

Het sturen op meetbare prestatie-indicatoren zal naar verwachting leiden tot een meer effectieve inzet van de samenwerkingsmiddelen. Daarnaast zal het aspect doelmatigheid een prominente plaats krijgen in de (tussentijdse) evaluaties en onderzoeken.

ARTIKEL 3: Nominaal en onvoorzien

3. Budgettaire gevolgen van beleid

Overzicht budgettaire gevolgen van beleid (in € 1 000)							
3: Nominaal en onvoorzien	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Verplichtingen		770	1 255	1 220	1 185	1 116	1 116
3.1: loonbijstelling		–	–	–	–	–	–
3.2: prijsbijstelling		166	447	447	446	446	446
3.3: onvoorzien		604	808	773	739	670	670
Uitgaven		770	1 255	1 220	1 185	1 116	1 116
3.1: loonbijstelling		–	–	–	–	–	–
3.2: prijsbijstelling		166	447	447	446	446	446
3.3: onvoorzien		604	808	773	739	670	670

3. VERDIEPINGSBIJLAGE

Opbouw verplichtingen (in € 1 000)							
1: Waarborgfunctie	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Stand ontwerp-begroting 2003:		13 400	13 480	13 482	13 483	13 483	
<i>1.1: Rechterlijke macht en samenwerking-smiddelen</i>		<i>13 400</i>	<i>13 480</i>	<i>13 482</i>	<i>13 483</i>	<i>13 483</i>	
Mutaties 1e suppletore begroting 2003:		3 342	3 342	3 342	3 342	3 342	
<i>1.1: Rechterlijke macht en samenwerkings-middelen</i>		<i>3 342</i>	<i>3 342</i>	<i>3 342</i>	<i>3 342</i>	<i>3 342</i>	
Nog niet opgenomen in een begroting-stuk:		11 200	15 675	14 107	13 253	13 752	
<i>1.1: Rechterlijke macht en samenwerkings-middelen</i>		<i>11 200</i>	<i>15 675</i>	<i>14 107</i>	<i>13 253</i>	<i>13 752</i>	
a) reallocatie van 2.2 versterking rechtshandhaving			11 300	9 300	8 300	8 800	
b) verdeling prijsbijstelling				69	69	69	
c) verdeling loonbijstelling		259	293	293	292	292	
d) overboeking van Defensie (Hoofdstuk X) structurele financiering exploitatie kustwacht		10 941	4 082	4 445	4 592	4 591	
Stand ontwerp-begroting 2004:	41 158	27 942	32 497	30 931	30 078	30 577	30 077
<i>1.1: Rechterlijke macht en samenwerking-smiddelen</i>	<i>41 158</i>	<i>27 942</i>	<i>32 497</i>	<i>30 931</i>	<i>30 078</i>	<i>30 577</i>	<i>30 077</i>

Opbouw uitgaven (in € 1 000)							
1: Waarborgfunctie	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Stand ontwerp-begroting 2003:		15 880	15 882	15 884	15 884	15 884	
<i>1.1: Rechterlijke macht en samenwerkingsmiddelen</i>		<i>15 880</i>	<i>15 882</i>	<i>15 884</i>	<i>15 884</i>	<i>15 884</i>	
Mutaties 1e suppletore begroting 2003:		9 100	-	-	-	-	
<i>1.1: Rechterlijke macht en samenwerkingsmiddelen</i>		<i>9 100</i>	-	-	-	-	
Nog niet opgenomen in een begrotingstuk:		11 200	15 675	14 107	13 253	13 752	
<i>1.1: Rechterlijke macht en samenwerkingsmiddelen</i>		<i>11 200</i>	<i>15 675</i>	<i>14 107</i>	<i>13 253</i>	<i>13 752</i>	
a) reallocatie van versterking rechtshandhaving			11 300	9 300	8 300	8 800	
b) verdeling prijsbijstelling				69	69	69	
c) verdeling loonbijstelling		259	293	293	292	292	
d) overboeking van Defensie (Hoofdstuk X) structurele financiering exploitatie kustwacht		10 941	4 082	4 445	4 592	4 591	
Stand ontwerp-begroting 2004:	23 824	36 180	31 557	29 991	29 137	29 636	29 136
<i>1.1: Rechterlijke macht en samenwerkingsmiddelen</i>	<i>23 824</i>	<i>36 180</i>	<i>31 557</i>	<i>29 991</i>	<i>29 137</i>	<i>29 636</i>	<i>29 136</i>

Opbouw ontvangsten (in € 1 000)							
1: Waarborgfunctie	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Stand ontwerp-begroting 2003:							
Mutaties 1e suppletore begroting 2003:							
Nog niet opgenomen in een begrotingstuk:							
Stand ontwerp-begroting 2004:	1 803						

Kustwacht

In de RMR van 13 juni 2003 is besloten dat de exploitatie- en investeringsuitgaven voor de Kustwacht worden geraamd en verantwoord op Hoofdstuk IV van de Rijksbegroting. Als gevolg hiervan vindt een budgetoverheveling plaats van Hoofdstuk X naar Hoofdstuk IV.

Versterking rechtshandhaving

Bij 1e Suppletore Wet 2003 is gemeld dat in het kader van de versterking van de rechtshandhaving in de begroting 2004 structureel middelen worden overheveld van artikel 2 naar artikel 1.

Deze middelen worden gebruikt voor intensiveringen op het terrein van de Kustwacht, RST en de samenwerkingsprogramma's rechtshandhaving.

Opbouw verplichtingen (in € 1 000)							
2: Bevorderen autonomie Koninkrijks-partners	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Stand ontwerp-begroting 2003:		101 224	100 647	100 561	100 528	100 528	
<i>2.1: apparaat</i>		7 005	6 736	6 597	6 563	6 563	
<i>2.2: bevordering autonomie</i>		94 219	93 911	93 964	93 965	93 965	
Mutaties 1e suppletore begroting 2003:		5 248	4 688	6 671	8 689	8 432	
<i>2.1: apparaat</i>		198	123	165	165	165	
<i>2.2: bevordering autonomie</i>		5 050	4 811	6 836	8 854	8 597	
Nog niet opgenomen in een begrotings-stuk:		1 674	- 9 676	- 7 895	- 12 044	- 12 841	
<i>2.1: apparaat</i>		1 014	1 001	351	321	261	
a) verdeling prijsbijstelling		849	846	225	225	225	
b) verdeling loonbijstelling		165	185	185	185	185	
c) additionele efficiency taakstelling			- 30	- 59	- 89	- 149	
<i>2.2: bevordering autonomie</i>		660	10 677	- 8 246	- 12 365	- 13 102	
a) reallocatie naar 1.1 versterking rechtshandhaving			- 11 300	- 9 300	- 8 300	- 8 800	
b) overboeking naar HVII taakstelling arbeidsmarkt- en informatiebeleid					- 5 000	- 5 000	
c) verdeling prijsbijstelling		-	-	551	551	551	
d) verdeling loonbijstelling		660	742	741	741	741	
e) additionele efficiency taakstelling			- 119	- 238	- 357	- 594	
Stand ontwerp-begroting 2004:	131 467	108 146	95 659	99 337	97 173	96 119	96 619
<i>2.1: apparaat</i>	8 793	8 217	7 614	6 783	6 719	6 659	6 659
<i>2.2: bevordering autonomie</i>	122 674	99 929	88 045	92 554	90 454	89 460	89 960

Opbouw uitgaven (in € 1 000)							
2: Bevorderen autonomie Koninkrijks-partners	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Stand ontwerp-begroting 2003:		120 526	120 027	119 940	119 907	119 907	
<i>2.1: apparaat</i>		7 005	6 736	6 597	6 563	6 563	
<i>2.2: bevordering autonomie</i>		113 521	113 291	113 343	113 344	113 344	
Mutaties 1e suppletore begroting 2003:		11 498	- 123	- 165	- 165	- 165	
<i>2.1: apparaat</i>		198	123	165	165	165	
<i>2.2: bevordering autonomie</i>		11 300					
Nog niet opgenomen in een begroting-stuk:		1 674	- 9 676	- 7 895	- 12 044	- 12 841	
<i>2.1: apparaat</i>		1 014	1 001	351	321	261	
a) verdeling prijsbijstelling		849	846	225	225	225	
b) verdeling loonbijstelling		165	185	185	185	185	
c) additionele efficiency taakstelling			- 30	- 59	- 89	- 149	
<i>2.2: bevordering autonomie</i>		660	- 10 677	- 8 246	- 12 365	- 13 102	
a) reallocatie naar 1.1 versterking rechtshandhaving			- 11 300	- 9 300	- 8 300	- 8 800	
b) overboeking naar HVII taakstelling arbeidsmarkt- en informatiebeleid					- 5 000	- 5 000	
c) verdeling prijsbijstelling				551	551	551	
d) verdeling loonbijstelling		660	742	741	741	741	
e) additionele efficiency taakstelling			- 119	- 238	- 357	- 594	
Stand ontwerp-begroting 2004:	109 062	133 698	110 228	111 880	107 698	106 901	107 401
<i>2.1: apparaat</i>	8 542	8 217	7 614	6 783	6 719	6 659	6 659
<i>2.2: bevordering autonomie</i>	100 520	125 481	102 614	105 097	100 979	100 242	100 742

Opbouw ontvangsten (in € 1 000)							
2: Bevorderen autonomie Koninkrijks-partners	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Stand ontwerp-begroting 2003:		12 936	13 520	14 643	14 655	11 731	
Mutaties 1e suppletore begroting 2003:		200					
Nog niet opgenomen in een begroting-stuk:		-	-	-	-	-	
Stand ontwerp-begroting 2004:	26 438	13 136	13 520	14 643	14 655	11 731	11 731

Arbeidsmarkt en informatiebeleid

In het Hoofdlijnenakkoord is een taakstelling van structureel € 45 mln opgelegd aan het ministerie van BZK op het gebied van arbeidsmarkt- en informatiebeleid. Dekking is voor € 5 mln gevonden binnen de samenwerkingsmiddelen.

Versterking rechtshandhaving

Bij 1e Suppletore Wet 2003 is gemeld dat in het kader van de versterking van de rechtshandhaving in de begroting 2004 structureel middelen worden overheveld van artikel 2 naar artikel 1. Deze middelen worden gebruikt voor intensiveringen op het terrein van de Kustwacht, RST en de samenwerkingsprogramma's rechtshandhaving.

Opbouw verplichtingen (in € 1 000)							
3: Nominaal en onvoorzien	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Stand ontwerp-begroting 2003:		1 242	1 440	1 398	1 398	1 398	
<i>3.1: loonbijstelling</i>		- 1	- 1	- 1			
<i>3.2: prijsbijstelling</i>		639	599	557	556	556	
<i>3.3: onvoorzien</i>		604	842	842	842	842	
Mutaties 1e suppletore begroting 2003:		1 461	1 915	1 955	1 953	1 953	
<i>3.1: loonbijstelling</i>		1 085	1 221	1 220	1 218	1 218	
<i>3.2: prijsbijstelling</i>		376	694	735	735	735	
<i>3.3: onvoorzien</i>							
Nog niet opgenomen in een begroting- stuk:		- 1 933	- 2 100	- 2 133	- 2 166	- 2 235	
<i>3.1: loonbijstelling</i>		- 1 084	- 1 220	- 1 219	- 1 218	- 1 218	
a) verdeling loonbijstelling 2003		- 1 084	- 1 220	- 1 219	- 1 218	- 1 218	
<i>3.2: prijsbijstelling</i>		- 849	- 846	- 845	- 845	- 845	
a) verdeling prijsbijstelling 2003		- 849	- 846	- 845	- 845	- 845	
<i>3.3: onvoorzien</i>		-	- 34	- 69	- 103	- 172	
a) additionele taakstelling efficiency			- 183	- 366	- 549	- 915	
b) invulling additionele taakstelling			149	297	446	743	
Stand ontwerp-begroting 2004:		770	1 255	1 220	1 185	1 116	1 116
<i>3.1: loonbijstelling</i>		-	-	-	-	-	
<i>3.2: prijsbijstelling</i>		166	447	447	446	446	446
<i>3.3: onvoorzien</i>		604	808	773	739	670	670

TOTAAL BEGROTING

Opbouw verplichtingen (in € 1 000)							
TOTAAL BEGROTING	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Stand ontwerp-begroting 2003:		115 866	115 567	115 441	115 409	115 409	
Mutaties 1e suppletore begroting 2003: Nog niet opgenomen in een begrotings- stuk:		10 051	9 945	11 968	13 984	13 727	
		10 941	3 899	4 079	- 957	- 1 324	
Stand ontwerp-begroting 2004:	172 625	136 858	129 411	131 488	128 436	127 812	126 696

Opbouw uitgaven (in € 1 000)							
TOTAAL BEGROTING	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Stand ontwerp-begroting 2003:		137 648	137 349	137 222	137 189	137 189	
Mutaties 1e suppletore begroting 2003: Nog niet opgenomen in een begrotings- stuk:		22 059	1 792	1 790	1 788	1 788	
		10 941	3 899	4 079	- 957	- 1 324	
Stand ontwerp-begroting 2004:	132 886	170 648	143 040	143 091	138 020	137 653	136 537

Opbouw ontvangsten (in € 1 000)							
TOTAAL BEGROTING	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Stand ontwerp-begroting 2003:		12 936	13 520	14 643	14 655	11 731	
Mutaties 1e suppletore begroting 2003: Nog niet opgenomen in een begrotings- stuk:		200	-	-	-	-	
		-	-	-	-	-	
Stand ontwerp-begroting 2004:	28 241	13 136	13 520	14 643	14 655	11 731	11 731

4. DE BIJLAGE MOTIES EN TOEZEGGINGEN

A. Nog In behandeling zijnde moties

Directoraat-generaal Constitutionele Zaken en Koninkrijksrelaties

Omschrijving van de motie	Vindplaats	Stand van zaken
Begrotingsbehandeling (27-11-2003) Motie-Van Oven Verzoekt de regering te bevorderen dat het samenwerkingsprogramma tussen Nederland en de Nederlandse Antillen ook gericht zal zijn op volksgezondheidsproblemen.	Kamerstukken II 2002–2003, 28 600 IV, nr. 6	Voor een duurzame en effectieve bijdrage aan de gezondheidszorg pleit Nederland bij de Antillen voor betrekken van de Wereldbank bij herstructurering van deze sector.

Directoraat-generaal Constitutionele Zaken en Koninkrijksrelaties

Omschrijving van de toezegging	Vindplaats	Stand van zaken
Begrotingsbehandeling (27-11-2003) Toezegging aan de heer Van Oven om de Kamer te informeren over de resultaten die de versterking van het Recherche samenwerkingssteam met 10 rechercheurs oplevert.	Handelingen II 2002–2003, 28 600 IV, 32-	Het KLPD is om deze informatie verzocht. Na ontvangst van deze informatie zal de TK worden geïnformeerd.
Begrotingsbehandeling (27-11-2003) Toezegging aan de heer Van Oven om de Kamer te informeren over de resultaten van overleg met de Antilliaanse regering over intensievere samenwerking tussen de veiligheidsdiensten.	Handelingen II 2002–2003, 28 600 IV, 32-	In de eerstvolgende rapportage aan de RMR over terrorismebestrijding zal hierover gerapporteerd worden. Na bespreking in de RMR zal deze rapportage aan de TK worden gezonden.
Begrotingsbehandeling (27-11-2003) Toezegging aan de heer Palm om de Kamer te informeren over de financiële positie van de Nederlandse Antillen, in het bijzonder de stand van zaken m.b.t. de schuldbank, sociale verzekeringsbank en de pensioenfondsen.	Handelingen II 2002–2003, 28 600 IV, 32-	De TK zal het rapport over artikel IV Consultatie Nederlandse Antillen in juni 2003 ontvangen. Hierin staat ook de door de heer Palm gevraagde informatie.
Begrotingsbehandeling (27-11-2003) Toezegging aan de heer Palm om de Kamer te informeren over de uitkomsten van de artikel IV consultaties van Aruba en de Nederlandse Antillen door het IMF.	Handelingen II 2002–2003, 28 600 IV, 32-	De artikel IV consultatie van Aruba heeft plaatsgevonden in december 2002. De artikel IV consultatie van de Ned. Antillen vond plaats in maart 2003. Zodra de rapporten beschikbaar zijn zullen deze aan de TK worden gezonden.
Begrotingsbehandeling (27-11-2003) Toezegging aan de TK om hen bij Voorjaarsnota 2003 te informeren over een verschuiving van middelen binnen hoofdstuk IV van de samenwerkingsmiddelen naar de middelen voor rechtshandhaving	Handelingen II 2002–2003, 28 600 IV, 32-	Bij Voorjaarsnota 2003.
De slotverklaringen van de contactplanbijekomsten in september 2002 en maart 2003 (24-06-03) De minister voor BVK heeft toegezegd de Tweede Kamer een verslag van zijn aanstaande reis te doen toekomen.	Kamerstukken II, 2002–2003, 28 206, nr. 1 en 28 829, nr. 1	In behandeling.
De slotverklaringen van de contactplanbijekomsten in september 2002 en maart 2003 (24-06-03) De minister voor BVK heeft toegezegd tijdens zijn reis de Antilliaanse regering te wijzen op het aanbod van zijn ambtsvoorganger ten aanzien van het inzetten van de expertise van de Wereldbank ten behoeve van de armoedebestrijding.	Kamerstukken II, 2002–2003, 28 206, nr. 1 en 28 829, nr. 1	In behandeling.
De slotverklaringen van de contactplanbijekomsten in september 2002 en maart 2003 (24-06-03) De minister voor BVK heeft toegezegd tijdens zijn reis te informeren bij het bestuurscollege van Saba of de onderbouwing voor het ophogen van het budget voor het project «Zeehaven Saba» reeds beschikbaar is.	Kamerstukken II, 2002–2003, 28 206, nr. 1 en 28 829, nr. 1	In behandeling.
De slotverklaring en van de contactplanbijekomsten in september 2002 en maart 2003 (24-06-03) De minister voor BVK heeft toegezegd te bezien of de studie van enkele staatsraden naar mogelijke opties in de relatie van de Nederlandse Antillen en Aruba met de Europese Unie, ter beschikking kan worden gesteld aan de Tweede Kamer.	Kamerstukken II, 2002–2003, 28 206, nr. 1 en 28 829, nr. 1	In behandeling. Deze studie wordt eind juni verwacht.
De slotverklaringen van de contactplanbijekomsten in september 2002 en maart 2003 (24-06-03) De minister voor BVK heeft toegezegd bij de Nederlandse minister van Justitie nadere informatie in te winnen over de problemen rondom de illegaliteit op Aruba	Kamerstukken II, 2002–2003, 28 206, nr. 1 en 28 829, nr. 1	In behandeling.

Afgehandelde moties en toezeggingen Kok I & II en Balkenende I & II (per 1 juni 2003)

Moties

Directoraat-generaal Constitutionele Zaken en Koninkrijksrelaties		
Omschrijving van de motie	Vindplaats	Stand van zaken
<p>Begrotingsbehandeling <i>Motie Rosenmöller/Van Oven</i> Verzoek aan de regering de gesprekken met de regering van de Nederlandse Antillen snel af te ronden zodat nog dit haar tot ondertekening van het nieuwe NGO-protocol kan worden overgegaan.</p>	Kamerstukken II 2002–2003, 28 600 IV, nr. 8	Het NGO-protocol is op 15 januari 2003 ondertekend. De Tweede Kamer is hierover per brief d.d. 29 januari 2003 geïnformeerd.
<p>Begrotingsbehandeling <i>Gewijzigde motie Rosenmöller/Van Oven</i> Verzoek aan de regering gezamenlijk met de regering van de Nederlandse Antillen en met betrokkenheid van het IMF, te werken aan een creatieve oplossing van de sociaal-economische en financiële problematiek aldaar.</p>	Kamerstukken II 2002–2003, 28 600 IV, nr. 11	De Tweede Kamer is per brief d.d. 29 januari 2003 geïnformeerd.

Toezeggingen

Directoraat-generaal Constitutionele Zaken en Koninkrijksrelaties		
Omschrijving van de toezegging	Vindplaats	Stand van zaken
<p>Begrotingsbehandeling Toezegging aan de heer Rosenmöller om de Kamer te informeren indien de eindejaarsmarge 2002 op hoofdstuk IV hoge kan zijn dan € 9,1 mln.</p>	Handelingen II 2002–2003, 28 600 IV 32 en verder	Per brief d.d. 18-12-02 is aan de Kamer gemeld dat overheveling slechts is toegestaan wanneer het niet tot uitvoering gekomen juridische verplichtingen betreft; voor armoedebestrijding is dit niet mogelijk. Hiervoor bestaan momenteel geen juridische verplichtingen.